

ФАСЛИ НАВРЌЗ ОМАДУ МО ШОДМОНЌ МЕКУНЕМ, АЗ САРИ ЁРОНИ ХУД, МО ГУЛФИШОНЌ МЕКУНЕМ.

FANOVAR

Нашрияи Донишгоҳи технологии Тоҷикистон

То ҷаҳон буд аз сари одам фароз,
Кас набуд аз роҳи дониш бениёз

Фановар

17 март соли 2020

№ 4-5
(119-120)

СУХАНИ ТАБРИКОТИИ РЕКТОРИ ДОНИШГОҶ АМОНЗОДА ИЛҶОМ ТЕМУР БА МУНОСИБАТИ ҶАШНИ НАВРЌЗИ БАЙНАЛМИЛАЛЌ

Ҷамкасбони гиромӣ ва донишҷӯёни азиз!

Наврӯз аз тамоми ҷашнҳои гузашта барои мардуми шарифи мо азизу муқаррамтар аст. Чунки ин ҷашн аз қадимулайём рамзи оғози нек буда, мардумро ба зиндадилӣ, кӯшишу ғайрат ва дӯст доштани табиат ва зиндагӣ водор менамояд. Гузашта аз ин, мардуми тоҷик Наврӯзро дар давоми ҳазорсолаҳо ҷамчун яке аз оинҳои беҳтарини миллӣ аз насл ба насл ба мерос гузошта, то замони мо расонидаанд.

Тавреки Президенти маҳбуи кишвар, Пешвои муаззами миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон иброз доштанд, "Ин ҷашни бузург бо шарофати озодиву соҳибистиклолии Ватани маҳбуамон на танҳо ба мақоми расмӣ соҳиб гардид, балки бо талошҳои Ҳукумати мамлакат ба ҳайси ҷашни эҳёи табиату зебоӣ мақоми байналмилалӣ касб кард ва имрӯз дар саросари олам таҷлил карда мешавад".

Аз ин хотир, ҷамаи Шумо ҷамкорон, кормандон ва донишҷӯёни гиромӣ бо ин ҷашни воқеан ҷамбузург самимона муборакбод меғӯям ва орзуманди онам, ки Наврӯзи имсола ба хонадони ҳар яки шумо хушбахтӣ, саодати рӯзгор ва файзу баракати зиёд биёрад.

Ҷамкасбон ва донишҷӯёни азиз! Чунонеки Пешвои муаззами миллат дар суҳанрониашон ба муносибати Рӯзи модар маъқид намуданд, "Мардуми бостонии мо ҳар гуна ҷашну

маъракарро бо хонаи обод ва рӯҳияи болида баргузор мекунанд".

Дар ҳақиқат Наврӯз на танҳо оғози кори марди деҳқон, балки шуруғи гардидани ҷамаи гуна ташаббусҳои созанда ба хотири боз ҷамободу пешрафта гардонидани сарзамини аҷдодӣ, тозаву озода намудани манзили зист, сарсабзу гулгӯш кардани хиёбону майдонҳо дар тамоми қаламрави кишвар, аз ҷумла пойтахти он мебошад.

Боварӣ дорам, ки Шумо омӯзгорону донишҷӯёни арҷманд анъанҳои неки созандагӣ бунёдкориро, ки хоси мардуми шарифи кишварамон аст, идома дода, баҳусус, дар ин фасли зебои табиат - Баҳори гулрезу гулбасар ҷиҳати тозаку озода нигоҳ доштани кӯчау хиёбонҳои пойтахти кишвари азизамон - Душанбешаҳр, шинонидани гулу гулбуттаҳо, дарахтони мевадиҳандау сояфкан, инчунин сабзу хуррам гардонидани худуди донишгоҳ, ки алҳол идома доранд, кӯшишу ғайрати боз ҷам бештар ба харҷ дода, ҷашни 30-солагии Истиқлолияти давлатии кишвари азизамон - Тоҷикистони биҳиштосоро бо комёбиҳои назарраси илмию тадқиқотӣ, навоарию ихтироот дар соҳаи техникау технологияи муосир ва таҳсили хубу аъло истиқбол мегирад.

Бо ҳамин нияту орзуҳои нек ҷашни Наврӯзи байналмилалиро бори дигар бароятон муборакбод меғӯям.

мандон, мардумшиносон ва фолклоршиносони тоҷик ва дигар олимони ҳавзаи Наврӯз аз миёни рамзҳои наврӯзӣ, ки аз гулҳои бойчечак, сиёҳгӯш, лола, гули зард, шохӣ дарахти гунҷадор ва паррандаҳои асотирии симург ва парасту иборатанд, суманак ва гули наврӯзӣ ҷамчун рамзи истиқболи ҷашни Наврӯзи байналмилалӣ, Соли нави миллӣ ва пайки омад - омади баҳори файзбор дар ҷумҳури қабул гардид.

Минбаъд суманак ва гули наврӯзӣ ҷамчун рамзи миллӣ

налмилалӣ" ҷамчун рамзи наврӯзӣ интихоб карда, дар ша-

РАМЗИ ҶАШНИ БАЙНАЛМИЛАЛИИ НАВРЌЗ ВА СОЛИ НАВИ МИЛЛӢ БАРОИ СОЛИ 2020 ТАСДИҚ ШУД

Дар мувофиқа бо Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон рамзҳои ҷашни байналмилалӣ Наврӯз ва Соли нави миллӣ барои солҳои 2019-2021 тасдиқ гардид.

Ин рамзҳо аз тарафи Иттифоқи рассомони Тоҷикистон дар асоси хулосаҳои донишмандони Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон омода шудааст.

Рамзи якум арҷамонанд буда, аз ҳафт табақ иборат мебошад. Ҷамаи табақҳо аз давраҳо иборат буда, мазмуни гардиши фалак ва коинотро ифода менамояд. Ҳар давра бо нақшу ниғори миллӣ ороиш дода шудааст. Дар гирдогирди табақҳо гулдӯзиҳои гуногун ва дар табақи охири суманак гули наврӯзӣ чун нишонаи эҳёи табиат гузошта шудааст.

Дар асоси хулосаҳои дониш-

барои ҷашнгирии Соли нави миллӣ ва Наврӯзи байналмилалӣ истифода хоҳад гашт.

Донишмандон бар он ақидаанд, ки суманак дар ҷамаи минтақаҳои Тоҷикистон маъмул буда, ҷамчун рамзи сарсабзӣ ва хурраи дар арафои Соли нави миллӣ ва ҷашни Наврӯз омода мешавад. Суманак инчунин ифодагари пайдо шудани заминдорӣ ва кишоварзӣ дар миёни қаблаҳои ориёӣ буда, муносибату муҳаббати деҳқонро ба гандум, ки ризқу рӯзии одам аст, ифода менамояд. Дар зарфи гирд омода кардани суманак рамзи коиноту замин буда, ҷовидонагии табиату инсонро тасвир месозад.

Баъди ҷаҳонӣ шудани иди Наврӯз Созмони Милалӣ Муттаҳид ва созмони ЮНЕСКО суманак дар кураи заминро бо навиштаҷоти "Рӯзи Наврӯзи бай-

бақаҳои иҷтимоӣ паҳн намудаанд.

Рамзи дуюм намуди доирашакл дошта, дар мобайни он кураи замин, аз ду тарафи он Парчами миллӣ ва пайки баҳор - суманак, парасту, нақшу ниғори мардумӣ ва рангинкамон бо навиштаҷоти "Наврӯз - 2020" бо забони тоҷикӣ инъикос ёфтааст.

Ба вазорату идораҳо, ташкилоту муассисаҳо, мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилоятҳо, шаҳри Душанбе, шаҳру ноҳияҳо тавсия дода мешавад, ки рамзи якумро ба ҷойи арча дар назди идораҳо, кӯчау хиёбонҳо, иншооту хонаҳои истиқоматӣ ҷамчун рамзи ҷашни Наврӯз ва таҷлили Соли нави миллӣ аз 19 то 25 март соли 2020 насб намоянд.

АМИТ "Ховар"

ҶАҶОН ГАШТ ХУРРАМ ЗИ НАВРЌЗИ МО

Мардуми ориёнаҷоди форсу тоҷик ҷашну маросимҳои зиёде доранд, ки аз қадри таърихи пурғановати мо аз тӯфону талотумҳои зиндагӣ гузашта, то ин замон омада расидаанд.

Яке аз ин ҷашнҳои маъруф Иди Наврӯз аст, ки 21-уми март таҷлил мегардад ва дар бисёр кишварҳои Шарқ расман оғози соли нав ба шумор меравад. Ин ҷашн аз китоби муқаддаси Авесто ва дини зардуштӣ, ки асосгузори он Зардушт (Заратуштра) мебошад, маншаъ мегирад. Дини зардуштӣ, ки яке аз эътиқодҳои вусъатёфта ва дорои нуруи бузурги дар ҷаҳон доман паҳн кардан буд, бо густариш ёфтани ислом мавқеи худро аз даст дод ва тадриҷан шумораи пайравони он коҳиш ёфта, ба як ойини дуюмдараҷа мубаддал гашт.

Вале маҳз фарҳангу ҳикмати абадзиндаи Наврӯз аст, ки ин ҷашни хучаста бо вучуди мадду ҷазрҳо ва тӯфону гирдоҳои зиндагӣ асолати ободгаронаву зиндагисозии худро аз даст навода, имрӯз дубора бо шуқу шаҳомати тоза мисли мурғи самандар аз хокитар сар ба фалак

Ҷашни Наврӯзи байналмилалӣ муборак, ҷамватанони азиз!

Суманак рамзи баҳор аст

кашида, ба дилу дидаҳои мардуми сайёра роҳ кушод ва бо ибтиқору талошҳои пайгиронаи давлату ҳукумати кишвар зеро роҳбарии хирадмандонаи Асосгу-

зори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба иди байналмилалӣ табдил ёфт.

Вобаста ба таърихи пайдоиши Наврӯз фикру ақидаҳои гуногун вучуд доранд. Баъзе олимони бар ин назаранд, ки ин ҷашни фарҳунда зиёда аз 15 ҳазор сол пеш аз ин, яъне аз давраи ба тахти подшоҳӣ нишастани Ҷамшед арзи вучуд карда, дар тамоми олам густариш ёфтааст ва ҷамчун оғози соли тақвимӣ ва аввали баҳору мавсими киштукор арзёбӣ мегардад.

Ҷамъи дигаре бар ин назаранд, ки аз оғози пайдоишу вусъат ёфтани Наврӯз 7 ҳазор сол сипарӣ шудааст ва ин гуруҳ низ ба вучуд омадани ин ҷашнро бо подшоҳии Ҷамшеди фаррухпай рабт медиҳанд.

Ин ҷо овардани манзумаеро бо номи "Наврӯзи поянда", ки ба қалами Амири мансуб аст, аз ғойда холи намебинем, ки гуфтааст:

**Шунидам яке қисса аз бостон,
Ки гуфтанд он мардуми ростон.
Чу Ҷамшед дар тахти шоҳӣ нишаст,
Худогоҳ буд ўву яздонпараст.**

(давомаш дар саҳ. 2)

ЧАҲОН ГАШТ ХУРРАМ ЗИ НАВРҶЗИ МО

(аввалаш дар сах. 1)

Ба доду диҳиш рӯи бинҳод вай,
 Чаҳоне бино кард аз дод вай.
 Чаҳон оғаҳӣ ёфт аз адлу дод,
 Замона беҳӣ ёфт аз адлу дод.
 На маргу на бемориву зулму қабр,
 На кас бар касе буд зӯру ситабр.
 Баробар ҳама гашта бо ҳамдигар,
 Бародар ҳама гашта бо ҳамдигар.
 Ба адлу саҳо кишвар обод кард,
 Дили мардуми мамлакат шод кард.
 Ба лутфу карам рӯи дунё гирифт,
 Зи бурҷи Самак то Сурайё гирифт.
 (Агар худшиносӣ, шиносӣ Худо,
 Вагарна ту мебошӣ аз Ҳақ ҷудо).
 Чу пардохт аз кирду кори чаҳон,
 Фаро хонд аз рӯи олам меҳон.
 Ҳама мӯбадон машварат сохтанд,
 Яке тарҳи чашни нав андохтанд.
 Чу Наврӯз оғози соли нав аст,
 Шурӯи ҳама кору холи нав аст.
 Аз ин рӯ варо Соли Нав хонданд,
 Гаҳи кишти гандуму чав хонданд.
 Шабу рӯз ин дам баробар шавад,
 Ба чархши фалак низ дигар шавад.
 Зи бас хубу зебост Наврӯзи мо,
 Кунун чашни дунёст Наврӯзи мо.
 Фарангию румию турку араб,
 Ба Наврӯз созанд суру тараб.
 Нигар чашни мо рӯи дунё гирифт,
 Ба қону дили халқ маъво гирифт.
 Яке "Чашни Ҷамшед" номаш барад,
 Дигар "Иди Наврӯз" ном оварад.
 Ҳар он чист бошад, ки аз они мост,
 Ки ҷо карда дар ҳар рағи ҷони мост.
 Аз он аҳд бигашт ҳафтод аср,
 Басе гашт бунёду фарсуд қаср.
 Басе мулк обод вайрона шуд,
 Басе қиссаҳо буд, к-афсона шуд.
 Вале номи Наврӯз поянда монд,
 Барои азизони оянда монд.
 Агар "Чашни Ҷамшед" хонӣ варо,
 В-агар "Иди Наврӯз" донӣ варо.
 Набошад тафовут, ки он иди мост,
 Кунам шукри Эзид, ки тавҳиди мост.
 Чаҳон гашт хуррам зи Наврӯзи мо,
 Чаҳон гашт олам зи Наврӯзи мо.

Дар бораи ин чашни фараҳбахш ривояту қиссаҳои гуногун зиёдаанд ва ҳар кадоме Наврӯзро дар чашми оламиён ба таври дигар ҷилва медиҳад.

Аз рӯи ривояте гӯё замин дар болои шоҳи гови бузурге ҷой дорад ва он гов болои наҳанги азиме истодааст. Вақте сол ба охир мерасад, он гови бузург кураи заминро оҳиста ба шоҳи дигараш мегузорад, гӯё дар ин лаҳза як таконе ба вучуд меояд ва соли нав оғоз мегардад.

Ба ривояти дигар, ҳангоми ба тахт нишастан Ҷамшед савори тахти заррин ба назди мардум меояд ва тоҷи тиллоие, ки ӯ дар сари

худ гузошта буд, бо алмосу дурру гавҳар ва лаълу зумуррад орош ёфта буд, бо расидани аввалин шуъҳои хуршед ба ҳазорҳо ранг медурашад ва мардум аз дидани ин шукуҳу шаҳомат ба вачд меоянд, бо шодию нишот ҳама шоханшоҳро истиқбол мегиранд ва садо мекунад, ки "Наврӯз, Наврӯз", яъне Рӯзи Нав фаро расид ва он рӯзро оғози сол хонданд.

Ба ривояти дигар, шоҳ Сулаймон ангуштаринеро, ки аз Парвардигор ба вай тухфа шуда буду тавассути он ба тамоми мавҷудоти рӯи олам ҳукмравой мекард, гум мекунад ва он қудрате, ки дошт, аз даст медиҳад ва парешонҳоло ноком менамояд. Баъди чил рӯзи ҷустуҷӯҳо ва ғаму андӯҳи зиёд ниҳоят он ангуштарин пайдо мегардад ва тамоми мардум ин рӯзро чашн мегиранд.

Вале бояд иқрор шуд ва шакку шубҳае нест, ки ин ид хоси миллати ориёӣ буда, худ номи он - наврӯз далели он аст, ки аз ду калимаи сирф форсӣ, яъне "нав" ва "рӯз" таркиб ёфта, маънии рӯзи нав ва оғози соли навро дорад, ки дар хусуси мансуб буданаш ба миллати ориёӣ ҳеч офаридае бояд шакку шубҳа намонамояд ва ҷи тавре Мирзо Абдулқодири Бедил фармудааст:

**Пайдоии ҳақ нанги далоил напсандад,
 Хуршед на чизест, ки ҷӯй ба чароғаш.**

Зимнан метавон изҳор дошт, ки ин иди фархунда ҷунон густириш ёфт ва дар дилу дидаи мардум ҷой гирифт ва ба рӯху равони миллатҳои дунё созгор омад ва ҳикмати созандагӣ ободкорӣ он ба чаҳониён писандида гардид, ки намондагони аксари миллатҳои машриқзамин онро моли худ мешуморанду ба ӯ арҷ мегузоранд, дар ин рӯз шодию тараб мекунад. Яке аз ҳикматҳои бузурги ин чашн он аст, ки дар ин рӯз мардум аз кинаву адоват ва душманию хусумат даст мекашанд, бо ҳамдигар ошӣ мекунад ва дидаву дилҳоро аз қудурат пок месозанд, ба кумаку ёрии дармондагону муҳтоҷон мешитобанд, ба корҳои созандаю ободкорӣ шуғл меварзанд, ба кишту кор ва шинондани дарахту ниҳолҳо оғоз менамоянд.

Наврӯз маросимҳои зиёде дорад, ки ба ҷо овардани онҳо дар ин давраи таҷлили чашн ҳатмӣ шуморида мешавад.

Пеш аз ҳама то оғози Наврӯз дар ташту лаълихо тухми гандум гузошта мешавад, ки то фаро расидани ид неш зада, мисли сабза медамад ва баъди ба қадри панҷ-шаш ангушт қад кашидани он ба атрофи он пораи матои сурх - алвон баста шуда, ба дастархон гузошта мешавад. Инчунин аз ҳамин гандуми нешзада суманак тайёр карда мешавад.

Ба ғайр аз ин, дар маросими чашн оро додани дастархони "ҳафтсин" низ маъмулу ҳатмӣ мешавад, ки аз ҳафт адад анвове, ки бо ҳарфи син (с) оғоз меёбад, иборат аст: себ, сабза, сирко, санҷид, сикка сир, суманак. Ин ҷо қобили тазаккур аст, ки ҳар як ашё рамзи

маҳсусеро ифода менамояд, себ - аломати зебӣ, сабза, яъне донаҳои сабзиди тухми гандум - рамзи зиндагӣ, эҳёи ҳаёт, сирко - дарозумрӣ ва сабру тоқат, санҷид - меҳру муҳаббати поку беолоиш, сикка - сарвату дорӣ, шукуфӣ, сир - тандурустӣ ва дур гаштан аз бадбахтию нокомӣ ва суманак - рамзи фаровонӣю осудагӣ.

Ба ақидаи дигар, дар баробари дастархони "ҳафтсин" омода намудани дастархони "ҳафтшин" низ роиҷ аст, ки дар он ҳафт маводе, ки аз ҳарфи шин (ш) шурӯъ мешаванд, гузошта мешаванд: шакар, шарбат, ширинӣ шамъ, шона, шир, шароб.

Дар ин зимн бояд ёдовар шуд, ки суманак як ҷузъи асосӣ ва ҳатмӣ дастархони наврӯзӣ мебошад, ки бидуни он густурдани суфраи идона ғайри қобили қабул шуморида мешавад.

Тайёр кардани анҷом додан ва пухтани суманак худ як раванди муайянеро молик аст.

Қабл аз ҳама донаҳои гандум ба зарфи ҳамвори фулузӣ гузошта шуда, ба рӯи он об мепошанд ва болои он бо матои сафед - доқа пӯшонида мешавад, ин се рӯз идона меёбад. Баъд майсаҳои сабзидаро бо корд хеле хурд реза мекунад. Сипас оби онро полуда, бо орд ва об омезиш дода, ба қадри даркорӣ раванг илова менамоянд ва ба дег андохта бо кафлес банавбат ковиш медиҳанд. Ин анъана сирф аз ҷониби занҳо анҷом дода мешавад ва дар арафаи иди Наврӯз сурат мегирад. Занҳо ҳангоми ковидани суманак суруд мекунанд, ки нақароташ ин аст:

**Суманак дар ҷӯш, мо дафча занем,
 Дигарон дар хоб, мо кафча занем.**

Ҳамин тариқ, баъзан вақт то субҳи содиқ маросими суманакпайи идона меёбад ва ин одати ориёӣ асрҳои аср идона ёфта, то замони мо расидааст.

Маросими дигаре, ки дар иди Наврӯз ба ҷо оварда мешавад, "хонатақонӣ" ном дорад ва яке аз ҷузъҳои муҳими ҳатмӣ ин чашни фархунда арзёбӣ мегардад. Ин одат чунин аст, ки дар арафаи ид тамоми ҷиҳози хона шуставу пок карда шуда, ашёи кӯҳнаю фарсуда аз хона берун карда мешавад, дару девори хонаҳо тармиму рангубор карда шуда, ба қадри имкон асбоби рӯзгор бо намунаҳои нав иваз карда мешаванд, дар хона гулу хушбӯйҳо гузошта мешаванд, пардаи тирезаҳо ва тамоми ашёи матоғини шустану дарзмол ва ба тартиб дароварда мешаванд. Ҳар касе ба андозаи имконоти худ меваю сабзавот, қанду курсу ширинӣ, мағзу мавиз, шарбату хӯришҳои гуногун харидорӣ менамояд ва дар ҳар хонадон дастархони идона орошта мешавад.

Азбаски Наврӯз дар тӯли ҳазорсолаҳо ба рӯху равон ва ҷисму ҷони мардуми ориёнаҷод маъво гирифта, ҳикмати аслии он созандагӣю бунёдкорӣ, ободию рушд, сулҳу осо-

иш, ҷавонмардию саховат, миллатдӯстию ватанпарастӣ, некию нақӯкорӣ ва дигар хислатҳои ҳамидаи инсонӣ мебошад, дар эҷодиёти даҳони халқ ва осори адибон ба тариқи фаровон тараннум гардидааст. Масалан, дар ин порча шеър ҳолати дамидани лола, ба тамошои чаман баромадани булбул ва ниҳоят ба парвоз омадани мурғакону ҷонварон ва шодмонӣю рӯҳбаландӣ ёфтани инсонҳо хеле нишонрас ифода гаштааст:

**Наврӯз шуду лолаи хушранг баромад,
 Булбул ба тамошои дафу чанг**

**баромад.
 Мурғони чаман ҷумла бикарданд**

**парвоз,
 Мурғи дили ман аз қафаси танг**

**баромад.
 Ӯ худ Хоҷа Ҳофизи Шерозӣ дар як ғазалаш бо як эҳсоси баланд вазидани насими наврӯзиро аз кӯи ёр фоли нек гирифта, афрӯхта шудани чароғи дилро аз ин боди ҷонфизо ба қалами тасвир кашааст:**

**Зи кӯи ёр меояд насими боди наврӯзӣ,
 Аз ин бод ар мадад хоҳӣ, чароғи дил**

барафрӯзӣ.

Дар хусуси пайдоиши Наврӯз ривояту фарзияҳои зиёде мавҷуданд. Дар яке аз ин ривоятҳо омадааст, ки вақте бобои Одам бо гуноҳи кардааш аз биҳишт ронда шуд ва муддатҳои зиёд дар зулмоту торикӣ қарор гирифт, ниҳоят ӯ аз гояти ғаму андӯҳ шикастаҳолу парешонрӯзгор шуд ва аз кардаи худ пушаймон шуда, ба Худо муноҷот кард, ки "Худоё, маро маоф бикун ва ин зулмоту торикистонро, ки дар ивази гуноҳам ба ман раво дидӣ, аз ман дур кун ва нуру рӯшноӣ биёфар".

Худо Одамро бубахшид ва чаҳон аз нуру равшанӣ мунаввар гардид, дар коинот хушию хурраи падида омад, оби ҷӯю дарёҳо мавҷзанон равон шуданд, гулу себарга ва боғу гулшан дар рӯи замин пайдо шуд. Одам заминро шудгор кард ва донаи гандуми бо худ аз биҳишт овардаашро дар замин кишт кард ва ба зироаткорӣю боғпарварӣ шурӯъ намуд:

Наврӯз буд то зи биҳишт одами

**шафӣ,
 Омад ба ин чаҳону хабар то ба мо**

**расид.
 Як дона гандум аз самари ҷурми**

**кардааш,
 Чун ҳада аз хатои падар то ба мо**

расид.

Инчунин дар китоби муқаддаси Забур (ё "Нағмаҳои Довудӣ") омадааст, ки Худо ба ҳазрати Довуд мефармояд: "Эй Довуд, ту ба мардуми форс эҳтиром ба ҷо биёр, зеро ин мардум тамаддунофар аст". Ин гуфтаҳо далели он аст, ки мардуми бостонию форсизабон хеле ва хеле аз замони қадим ба офаридани тамаддун ва фарҳангсолорӣ худ шуҳрат доштааст ва офаридгорӣю рисолати таърихӣ ӯ мебошад.

Нуриддин Амирӣ

НАВРҶЗИ МУБОРАК БОД!

Чашни соли нави аҷодӣ Наврӯзи куҳанбунёд, ки мақоми байналмилалиро соҳиб гардидааст, дар сар то сари кишвар ва берун аз он дар сатҳи баланд бо шукуҳу шаҳомати хосса таҷлил карда мешавад. Дар замони истиқлолияти давлатӣ ин идро сари соли нав, иди эҳёи табиат ва одаму олам, иди наврустагӣҳои зиндагӣ ва иди идҳо мегӯянд. Фазилату хайру баракат, нишоту манзалати Наврӯз аз ҳазорсолаҳо то ба имрӯз ба мо расидааст. Мутаассифона, замоне Наврӯз аз забонҳо монду онро як қизи хилофи даврони дунявӣ донистанд. Шукр, ки бо кӯшишҳои Сарвари давлатамон, Пешвои муаззами миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон чашни Наврӯз ба мисли идҳои Рамазону Қурбон ва анъанаву суннатҳои дигари миллӣ - динӣ ва фарҳангиамон аз нав зинда шуд. Мардум боз эҳтимом карданд, ки Наврӯз

қадимтарин аз мазҳабҳои динҳои дигар будааст. Ин рӯзест, ки табиат набзу ҷони тоза мегирад. Бо фарорасии иди Наврӯз дар тамоми машриқзамин ва як қатор кишварҳои Осиёю Аврупо мардум ба кори созандагӣ аз нав шурӯъ мекунад. Дар ин рӯзҳо ҳатто андешаву тафаккур, орзуву умед ба зиндагӣҳои мардум боло мегардад.

Дар Тоҷикистони соҳибистиқлол нисбат ба ин чашни миллӣ эҳтироми хосса зоҳир карда мешавад он яке аз падидаҳои миллии мо маҳсуб меёбад. Сол аз сол муборак будани ин ид айёнтар мегардад. Ин далели он аст, ки мардуми шарифи Тоҷикистон ба ин рӯзу фардои кишварамон эҳти-моди қавӣ доранд. Наврӯзи хучастапайро ба шарикдарсон ва омӯзгорону донишҷӯён табрик гуфта, ба онҳо саломатӣ, файзу баракати рӯзгор ва тамоми хушиҳои оламо таманно дорам.

Ӯсуман Мусоева, донишҷӯи курси 4-уми

ихтисоси 1-0801010701

НИЁИШ БА МОДАР ВА БАҲОР!

Боз Баҳор омад! Аз баҳоре ба баҳори пурнақҳат расидан ҳикмати бузургест. Шукрона, ки сарнавишту маҷрои зиндагӣ моро раҳнамои фасли гулфишон буд. Фасли тозарӯи рустанҳову шукуфтанҳо, рӯҷӯи хандаҳои субҳи баҳорӣ ва нағмаҳои дилнавозу таронаҳои сукутшкан!

Нақҳати атрогини Баҳор ба машом мерасад. Баҳори нозанину гулбасар бо модари мушфиқу меҳрубон, ки аввалин ояи меҳру зиндагист, тавъаманд. Онҳо сиришти шукуфаҳоянд ва домони ҳарду гулпрезу гулбез аст. Чашми гулҳо боз шуда, хушкидаҳо сабз гаштанд. Парастуҳои баландпарвоз пайки растохези табиатро оварданд. Кабӯтарони хушиқбол номаи дили бози осмонро бо лутфи борони баҳор ва насими рӯҳнавози субҳи Ватан ба хонаи дилу чашм меоранд. Моро аз баҳоре ба баҳоре, аз қисмате ба қисмате пайвастанд.

Баҳори неқпай бо чашни зебои меҳрофарин - Рӯзи Модар муждаи рози наву паймони тозаро меорад, ки ин беҳтарин ҳада ва меҳру ихлосу эҳтиром ба Модар аст. Модар, оғози зиндагӣ, олами эъҷоз, меҳвари умр ва маъбади меҳру вафост. Ин ҳарфҳои сабзи мо ба Модар, ба қалби саршор аз муҳаббати ӯ, ба аллаҳи ӯ, ба меҳру садоқату матонату шарофату шафоати ӯст, ки ибтидо дораду интиҳо не!

Модар, ту беҳтарин фариштаи! Ҳақиқати зиндагии Модар ин ишқ варзидан, дӯст доштан ва фидокорӣ намудан аст. Ту мазҳари зебои садоқатӣ ва тамоми хубихоро метавон дар номи покату хулоса кард.

Висоли Баҳори тозарӯ ва дидору муҳаббату садоқату эҳтироми Модари дилҷӯро бароятон муборак мегӯям.

Мутрибахон Эшонова, омӯзгор

МИЗИ МУДАВВАР ДАР ПАРТАВИ ПАЁМИ ПЕШВОИ МИЛЛАТ

Дар Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон дар мавзӯи "Паёми Пешвои миллат - дастур ва роҳнамои мо ҷавонон" мизи мудаввар бо иштироки маъсулони корҳои тарбиявии донишгоҳ ва донишҷӯёни тибқи квотаи Президенти

ханронӣ карданд.

Мудири шуъбаи кор бо ҷавонон ва варзиши донишгоҳ М. Шеров, роҳбари Шӯрои донишҷӯён Ш. Алимардонов, донишҷӯи курси 3-юми факултети муҳандисӣ-технологӣ Ш. Камолов бо

дентӣ таҳсилкунанда баргузор гардид.

Мизи мудавварро З. Юсупова, муовини ректор оид ба тарбия хусни оғоз бахшида, доир ба шарҳу тавзеҳи Паёми Пешвои муаззами миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон су-

маърузаҳо баромад намуда, оид ба муҳтавои Паёми Пешвои миллат дар самти тарбияи ҷавонон, ватандӯстӣ, худшиносӣ ва ҳамаҷонибаи миллати муқаддасоти миллии суҳанронӣ намуданд.

Ш. Маҳмадали

ФУРҶИ СУБҲИ ДОНОЙ...

ДҶУСТИ БЕМИННАТ ВА РАФИҚИ ПАНДИХАНДА

Ҳаёти маънаӣ ва андешаи инсониятро китоб рушду камол бахшида, роҳи зиндагӣро мунаввар месозад. Мутафаккири бузург Муҳаммади Ғаззолӣ дар китоби «Ҳазор суҳан»-аш овардааст: "Беҳтарин ихтирои башар ин китоб аст". Воқеъан, китоб аст, ки оламу одамро метавон шинохт ва ба забону мазҳаби ӯ пайравӣ намуд. Китоб мисли шамъест, ки ҳамеша фурӯзон аст ва дурахши худро ба инсоният мебахшад, то гизои маънавию аз худ намояд. Китоб худ аз худ тавлид намешавад, нависандаи асар гузаштаи миллати худро бо тамоми ҷабҳа меомӯзад ва фикри худро рӯи авроқ менависад. Дар зиндагӣ ҳар як шахс воқеаҳо зиёданд, ки ин худ китоби нонавиштаи ҳаёт аст. Дар зиндагӣ дӯстону рафиқон зиёданд, вале ягона дӯсте, ки туро солҳои сол тарк намекунад, ин китоб аст. Ҳар гоҳе ки мехоҳӣ мутолиа намой бароят дӯсти беминнат ва рафиқи пандиҳанда аст. Бузургони

хирад китобро ҳамчун дурдонаи ақлу хирад, дарку фаҳмиши волои инсонӣ мешуморанд ва дунёи худро бе китоб тасаввур карда наметавонистанд. Бузургон камол инсониро дар хусну ҷамол наёфтаанд, балки дар ақлу камол дарёфтанд. Маҳз китоб буд, ки аз бесаводӣ мардумонро раҳо намуд. Бузурге гуфтааст: "Китобҳои ман хизматгори мананд, ҳар гоҳе ки хоҳам ба ман хизмат мекунанд". Албатта, мавқеи китоб, ҷойгоҳи китоб дар ҳаёту зиндагӣ ҳар як шахс мақоми хосса дорад.

Хушбахтона, озмуни "Фурӯғи субҳи доной..." , ки соли гузашта бо ташаббуси Пешвои муаззами миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар сатҳи баланд баргузор гардид ва акнун ҳамасола дар саросари кишвар гузаронида мешавад, дар бобати рӯ овардан ба ин ганҷи бебаҳо ва бедор кардани шавқу рағбати насли ҷавон ба ин дӯсти беминнат тақдир бахшид.

Н. Мунавара

ИҚТИБОСҶО АЗ СУХАНРОНИИ ПЕШВОИ МИЛЛАТ МУҲТАРАМ ЭМОМАЛӢ РАҲМОН ДАР «РӢЗИ МОДАР»

Модар сароғози ҳастии башар, офаранда ва идомабахши ҳаёти инсоният мебошад. Замири ӯ аз меҳру муҳаббат ва лутфу меҳрубонӣ сиринта шудааст, ки ин хислатҳои наҷиб модарро мавҷӯди бузургу муқаддаси тамоми давраи замонаро гардондаанд.

Модар гаҳвора ва оламро ба ҳам мепайвандад ва бо сиршти замири покшар барои ҳастии фарзанд, ободии хонадон ва осоиши ҷомеа талош менамояд.

Мафҳумҳои муқаддаси

"Модар" ва "Ватан" бо ҳам тавъам буда, фарзандони ватандӯстро маҳз модар ба дунё меорад ва муҳаббати Ватанро бо шири сафедаш дар вучуди фарзанди худ ҷой мекунад.

Ҳоло ҳазорҳо нафар занону бонувони қабириро ва ҷусуру далери мо дар сафи Қувваҳои Мусаллаҳ ва мақомоти ҳифзи ҳуқуқ хизмати Модар - Ватанро адо карда, дар ҳифзи марзу буми кишвар ва тартиботу оромии ҷомеа баробари мардон адои вазифа карда истодаанд.

ШАБАКАҶОИ ИҶТИМОӢ - ХАТАР БА МАҒКУРАИ ҶАВОНОН

Дар толори Шӯрои олимони Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон баҳри фаҳмонидани паҳлуҳои мусбӣ манфии истифодабарии шабакаҳои иҷтимоӣ, шомил нагардидани ҷавонон ба ҳар гуна ҳизбу ҳаракатҳои ифротгаро ва аз даст надодани хушрӯи зиракии сиёсӣ, мизи мудаввар дар мавзӯи "Ғайримақсаднок истифодабарии шабакаҳои иҷтимоӣ - хатар ба мағкураи ҷавонон" доир гардид.

Дар мизи мудаввар декани факултети иқтисодӣ ва молия А. Сатторов, мудири бахши кор бо ҷавонони ноҳияи Фирдавӣ М. Шоқирзода, роҳбари Шӯрои донишҷӯёни донишгоҳ Ш. Алимардонов, роҳбари маҳфили волонтерӣ "Эко+" Б. Саидзода ва донишҷӯёни донишгоҳ иштирок намуданд.

Абдурасул Сатторов мизи мудавварро оғоз намуда, оид ба паҳлуҳои мусбӣ манфии "тори анкабут" маълумоти мушаххас доданд. М. Шоқирзода ҷиҳати амнияти иттилоотӣ хеш дар

шабакаҳои иҷтимоӣ ҳарф зада, ҷавонро ба ватандӯстӣ ва шомил нагардидан ба ҳар гуна ҳизбу ҳаракатҳои террористӣ ифротгаро даъват намуд.

Ҳамзамон дар доираи барномаи тасдиқгардида роҳбари Шӯрои донишҷӯён Ш. Алимардонов ва сардори Шӯрои донишҷӯёни факултети иқтисодӣ ва молия Зафарҷони И. вобаста ба мавзӯи зикргардида маъруза

заҳои пурмазмун намуданд.

Дар қисмати музокирот донишҷӯён фикри ақидаҳои хешро баён намуда, баҳри нигоҳдории амнияти иттилоотӣ хеш моҳияти маърузаҳои ироагардида сармашқи кори худ қарор доданд.

М. Шеров,
мудири шуъбаи кор бо
ҷавонон ва варзиш

БО ПЕШВОИ МИЛЛАТЕМ

Чанде пеш дар ДТТ бо иштироки муовини ректор оид ба тарбия З. Юсупова, мудири бахши занон ва духтарон Н. Комилова, мудири шуъбаи кор бо ҷавонон ва варзиш М. Шеров, муовини декан оид ба тарбия ва донишҷӯёни тибқи квотаи Президентӣ таҳсилкунанда, мизи мудаввар таҳти унвони "Пайравони Пешвои миллатем" баргузор гардид.

Мизи мудавварро бо сухани муқаддимаӣ З. Юсупова

оғоз намуда, оид ба ғамхориҳои ҳамешагии Пешвои муаззами миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ва нақши ҷавонон дар амалӣ гардонидани сиёсати пешгирифтаи Роҳбари давлат изҳори андеша намуд.

Сипас, роҳбари Шӯрои донишҷӯён Ш. Алимардонов дар мавзӯи "Ба Пешвои миллат содиқем" маъруза намуда, иштироки фаъолонаи донишҷӯёни тибқи квотаи Президенти

дентӣ таҳсилкунандаро дар чорабиниҳои сиёсӣ, фарҳангӣ, оммавӣ ва тарғиботӣ назаррас арзёбӣ кард.

Дар қисмати музокирот донишҷӯёни тибқи квотаи Президентӣ таҳсилкунанда аз саҳми беназири Асосгузори сулҳу ваҳдати миллии - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар рушди босуботи кишвар ва шукуфоии дидораи ёдовар шуданд.

А. Шарифҷон

ОИЛА ВА АРЗИШҶОИ СУННАТИИ ОН

Чунин буд мавзӯи семинар-викторинае, ки чанде пеш дар ДТТ бо донишҷӯёни тибқи квотаи Президентӣ таҳсилкунанда гузаронида шуд.

Семинар-викторинаро муовини ректор оид ба тарбия З. Юсупова ифтитоҳ намуда, қайд намуд, ки оила дар муҳити тоҷикӣ на танҳо аз мавҷудияти зану шавҳар ва ё падару модар иборат аст, балки оила ин муносибати волидайн фарзандон, ҷиғнагии рафтори наслҳо (пирону ҷавонон) мебошад. Аз ин рӯ, яқдигарфаҳмӣ ва эҳтироми ҳамдигар боиси мустақам гардидани оила ва хушбахтии аҳли он мегардад.

Мудири шуъбаи кор бо занону духтарон Н. Комилова қайд карданд, ки воқеан солим ниғаҳ-

дори оила вазифаи ҳам зан ва ҳам мард мебошад.

Мудири шуъбаи кор бо ҷавонон ва варзиши донишгоҳ М.

Шеров оид ба таҳаммулпазирӣ дар бунёди оилаи солим ибронӣ андеша намуд.

Ш. Алимардонов

да мегузоранд.

Аз 30 ҳазор нафар донишҷӯёне, ки ҳоло дар хориҷи мамлакат машғули таҳсил мебошанд, 12300 нафарашонро духтарон ташкил медиҳанд.

Занону бонувони арҷманди мо ва тамоми сокинони мамлакат, хусусан, имрӯзҳо, ки ҷашни Наврӯз - соли нави аҷдодии мо наздик шуда истодааст, бояд ба маънаи тозаву озода ва ободу зебо кардани манзили зист ва маҳалли истиқомати худ эътибори аввалиндараҷа диҳанд. Зеро мардуми бостонии мо ҳар гуна маъракаи бо ҳонаи обод ва рӯҳияи болида баргузор мекунанд.

НАХУСТИН МУРАББӢ ВА ОМУЗГОРИ ФАРЗАНД МОДАР АСТ

БА ЗАН - МОДАР

*Беҳ аз Лайливу Ширину Зулайхой,
Накӯрӯтар зи Парвину Сурайёӣ,
Надорӣ дар ҷаҳон ҳамто ба зебоӣ,
Чаманзебию хушрӯю дилорой,
Аё зебосанам, эӣ дилбари тоҷик,
Туро дар рӯзи идат мекунам табрик.*

*Ҳамеша нахли умрат беҳазон бодо,
Насиби ту баҳори ҷовидон бодо,
Дили шоди ту доим шодмон бодо,
Сарат афрохта то осмон бодо,
Аё зебосанам, эӣ дилбари тоҷик,
Туро дар рӯзи идат мекунам табрик.*

*Ба хусну хулқ набвад кас назирӣ ту,
Дили ман гашта побанду асири ту,
Наёбад роҳ ранҷе бар масири ту,
Ба шодӣ ҳамқадам бошад замири ту,
Аё зебосанам, эӣ дилбари тоҷик,
Туро дар рӯзи идат мекунам табрик.*

*Ту тоҷи хубрӯёнро нигин астӣ,
Чу Парвин доимо болонишин астӣ,
Сазовори ҳазорон офарин астӣ,
Баҳори хуррами рӯи замин астӣ,
Аё зебосанам, эӣ дилбари тоҷик,
Туро дар рӯзи идат мекунам табрик.*

*Фидои ту бувад сад лалаву насрин,
Туро бодо ҳамеша зиндагӣ ширин,
Умеду орзуҳоят бувад рангин,
Амири мекунад ҳусни ту роҳин,
Аё зебосанам, эӣ дилбари тоҷик,
Туро дар рӯзи идат мекунам табрик.*

Нуриддин Амири

"МОДАР ФАРИШТА БУД, ФАҚАТ БОЛУ ПАР НАДОШТ..."

**Модар фаришта буд, фақат болу пар надошт,
Шояд, ки дошт болу пар, аммо хабар надошт.
Ё дошт огаҳӣ зи пару боли хеш, лек,
Майли ҷудо шудан зи ману аз падар надошт...
Дар кӯдакӣ ба модари худ хостам барам,
Як ҳаҷя, лек ҷайби ман он лаҳза зар надошт.
Зар ёфтам ба гоҳи ҷавониву он замон,
Ҷуз ишқи ёр сина ҳавои дигар надошт,
Вақте ба ёди ҳаҷя фитодам, ки модарам,
Рӯи лабаш ба ғайри "видоъ эӣ писар" надошт...
Модар фаришта буд, пари худ кушода рафт,
Азбас илоч пеши қазову қадар надошт.
Модар фаришта буд, дақиқан фаришта буд,
Ҳатто ба дӯш болу паре ҳам агар надошт.
Аз идораи ҳафтанома: Шоирӣ шинохтаи тоҷик Озар**

МОДАР БУЗУРГ АСТ

Бале, модар бениҳоят бузург аст. Тавре-ки Пешвои муаззами миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон иброз доштанд, "Дар қалби Модар ҷаҳон ҷой мегирад". Дар робита ба бузургии модар нақл кардани ҳодисаеро, ки ҳар гоҳ ба хотирам мерасад, дар баданам мурғак медамад, зарур ва бамаврид мешуморам.

Солҳои нобасомониҳо, вақте мардум гу-реза шуда, аз ноҳияи Панҷ ба Афғонистон фирор карданд, зане аз ҳамин ноҳия ҳамроҳи дигар гурезегон ба он тарафи дарё мегузарад. Вақте дар он ҷо қароргоҳ месозанду хешу таборон ҷамъ мешаванд, ҳарчанд ҷустуҷӯ мекунад, тифлаки хурдиашро пайдо карда наметавонад. Худро ба ҳар сӯ мезанад, аммо бефоида. Ниҳоят бетоқат гашта, ними шаб якҷаву танҳо мисли шери жаён худро ба дарё меандозад ва шино карда, аз дарё мегузарад ва ба деҳаи худаш, ки касе он ҷо набуду ба як мазори хомӯш табдил ёфта буд, меояд. Вақте ба хона мебарояд, мебинад, ки кӯдакш дар гаҳвора асту аз ӯ осори ҳаёт нест. Фигони дарднокею наъраи ҷонсӯзе мекашад ва дар як лаҳза мӯи сари ҷавонзан яку якбора сафед мешавад ва аз аламу дард чеҳраи ӯ заъфарон гашта, ба пири фартут табдил меёбад ва дубора дарёро убур карда, нолаю фигонкунон назди дигар тифлонаш бармегардад. Муддатҳо он ҷо рӯйканону мӯйканон зиндагӣ мекунаду аз ин ғам ҷони худро аз даст медиҳад.

Маҳз модар аст, ки ҷунини ҷуръат карда, дарёи пурталотумеро мисли Панҷ шино карда мегузарад, меҳри модар аст, ки ӯро такон медиҳад, неру мебахшад, садди оҳаниро мешиканад, ба он гармию сардӣ, боду борон, тире туфанг таъсир намерасонад.

Танҳо модар аст, ки аз як нигоҳи фарзандаш аз сирри ниҳони ӯ огаҳӣ меёбад, рози нуҳуфтаи ӯро меконад, худ намехобад, аммо роҳату хоби фарзандашро таҳия месозад, худ намехӯрад, вале фарзандашро гурусна намегузорад, худ ноором асту изтироб дорад, лекин оромия осудагии ҷигарбандашро ба роҳ меандозад.

Оре, вақте кас зиндагии осоиштаву серу

пур дорад, атрофаш рафиқон мисли парвона чарх мезананд, хешу таборони зиёде пайдо мешаванд, ки дар умратон надидаедаи нашендаед, аммо ҳангоми тангдастию дармондагӣ танҳо модар аст, ки аз аҳволи ӯ бохабар асту ба дардаш илочу дармон меҷӯяд. Ба гуфтаи Лоикӣ ширинкалом:

**Ғамхору ғамшарикон аз мӯи сар зиёдаанд,
Аммо ба рӯзи сахтӣ холист ҷои модар.**

Бале, модар аст, ки бузургонеро ба мисли Рӯдакию Фирдавӣ, Абӯалӣ Синою Носири Хусрав, Аттору Низомӣ, Саъдию Ҷофиз, Ҷомию Бедил ва Айниву Турсунзода дар домани худ парваридаасту ба камол расонидааст.

Беҳтарин донандаи руҳу равони зан - модар ва тараннумгари меҳру муҳаббати модарӣ шоирӣ ширинсухан Эраҷ Мирзо лаҳзаҳои ниҳоят нозуку ҳассоси муносибати модарро ба фарзанд ба қалам додааст.

**Гӯянд маро чу зод модар,
Пистон ба даҳон гирифтаи омуҳт.
Шабҳо бари гаҳвораи ман,
Бедор нишасту хуфтаи омуҳт.
Як ҳарф - ду ҳарф бар забонам,
Алфоз ниҳоду гуфтаи омуҳт.
Дастам бигирифтӣ по ба по бурд,
То шеваи роҳ рафтаи омуҳт.
Пас ҳастии ман зи ҳастии ӯст,
То ҳастаму ҳаст, дорамаш дӯст.**

Ва ҳамин устоди бузурги шеъри ноби форсӣ дар шеъри дигари худ меҳру муҳаббати модарро нисбат ба фарзанд ба таври барҷаста ба қалам додааст.

**Писар рае, қадри модар дон, ки доим,
Кашад ранҷи писар, бечора модар.
Бирае, беш аз падар хоҳаш, ки хоҳад,
Туро беш аз падар, бечора модар.
Ниғаҳдорӣ кунад нуҳ моҳу нуҳ рӯз,
Туро чун ҷон ба бар, бечора модар.
Аз ин паҳлу ба он паҳлу нагалтад,
Шаб аз бими хатар, бечора модар.
Чу дандон оварӣ, ранҷур гардӣ,
Наҳобад тосаҳар, бечора модар.
Агар як атса ояд аз димоғат,
Шавад аз худ бадар, бечора модар.
Ба мактаб чун равӣ, то бозгардӣ,**

Салим соли 2019 барои ин шеърш барандаи ҷоиҳои Вазорати иттилоот ва фарҳанги Афғонистон - "Килки заррин" гардид.

Дар озмуни "Килки заррин" тақрибан 30 шоиру нависандаи афгон аз манотиқи мухталифи ин кишвар иштирок доштанд.

Бояд гуфт, ки озмуни мазкур аз соли 2010 инҷониб бо иқдоми Вазорати иттилоот ва фарҳанги Ҷумҳурии Исломи Афғонистон гузаронида шуда, ба он шоирону нависандагони форсизабон китоб ва ашъор пешниҳод мекунанд.

Соли 2018 ин ҷоизаро шоирӣ ширинкалом Фарзонаи Ҳучандӣ соҳиб гардида буд.

Озар Салим зодаи ноҳияи Восеъ буда, алҳол дар шаҳри Бохтари вилояти Хатлон зиндагӣ мекунад. Ӯ соли гузашта бо шеъри "Модар фаришта буд" бештар машҳур гардид. Бояд гуфт, ки дар як соли охир беш аз бист сарояндаи тоҷик, аз ҷумла Муҳаммадрафии Кароматулло, Нигина Амонкулова, Эркин Одинаев, гурӯҳи "Сорбон", Содиқ Холов, Фаридуни Хуршед ва Хосияти Зарафшонӣ ба ин шеър оҳанг баста, онро самимона сурудаанд.

**Бувад чашмаш ба дар, бечора модар.
Агар як рубъи соат дер оӣ,
Хӯрад хуни ҷигар, бечора модар.
Тамони ҳосилаш аз умр ин аст,
Ки дорад як писар, бечора модар.**

Дар ҳақиқат, он азобу машаққате, ки модар дар парваришу ба воя расонидани фарзандаш мекашад, бо ягон рақаму ададе ифода кардан амри маҳол аст ва калимаю иборае баробарвазнии он пайдо кардан қорест ниҳоят мушқил. Хирадманде дар ин маънӣ гуфтааст:

**Якшаба он ранҷ, ки модар кашид,
Бо ду ҷаҳонаш натавон баркашид.**

Бале, меҳри модар мисли уқёнусест, ки ҳадду канор надорад ва тамони олам дар назди он шабеҳи ҳубоби кӯчақест.

Чанд сол пеш ҳодисаеро тавассути телевизион намоиш доданд. Модари маъсумае аз миёни оташи марғбори ҷанг гузашта, дар ҷустуҷӯи писараш, ки дар сафҳои ба ном "Давлати исломи Ироқу Шом" меҷангид, баҳри ба хона баргардондани ӯ ба Сурия меравад.

Вале он фарзанди ноҳалаф, ки бо заҳри ақидаҳои ифротию тафаккури хурофотӣ масмум (заҳролуд) гашта буд, модари муштипарашро бераҳмонаю разилона дар назди ҳамроҳони гуртгинаташ ба қатл мерасонад.

Худоё, ҳатто аз шунидану навиштани ин қазия хун дар рағҳои одамай як мебандад ва ҷаҳон ба ларза меояд. Чӣ даҳшате!

Кас мехоҳад ба он ниҳодҳое, ки ин гуна гурӯҳҳои ифротиро эҷод кардаанду ба ин васила мехоҳанд сарвату сармою ба даст овардаву сари дигар кишвару миллатҳо ҳукмронӣ кунанд, ҳазорҳо лаънату нафрин фиридад.

Орзумандам, ки модари тоҷик минбаъд низ фарзандонеро ба камол бирасонад, ки дар пешрафту рушди Меҳани азизамон ҳиссаи сазовор гузоранд ва баҳри таҳкими сулҳу субот ва иқтисоди Тоҷикистони биҳишотсо ҷаҳду кӯшиш ва саъю талош варзанд.

А. Нуриддин

Модар-шамси тобон

**Кас модари худ агар, ки ранҷур кунад,
Он шири сафеди модараш кӯр кунад.
Оне ки дуои хайри модар бигирифт,
Дар ҳарду ҷаҳон, дағдагаю сур кунад.**

Модар! Оре, ин ҳама иқболи баланд, ки ба фарзандат ноил мегардад дар ҷодаи зиндагӣ, аз меҳру навозишҳои бемислу беинтиҳои туст.

Модар, ту сарчашмаи ҳаёти музаффарӣ, шодбунандаи ҳар як манзилу макон ва нурбахши ҳар хонадон ҳастӣ. Тамони ҳастии вучуди мо аз туст, агар модари азиз, ту намебудӣ дар ин олами зебо ва пур аз асрорҳои ниҳон, инсон вучуд намедошт. Барои ҳаёту мамонт дар ин олам ва мавҷудияти мо-инсонҳо ту василае ҳастӣ, бо хости Худо. То ба мо ин дунёи фониро ҳаҷя намуда бошӣ. Ва номи инсониятро ба худ касб карда бошем. Модар неъматест баҳри фарзанд, ки ҳамеша дар зиндагӣ ба ӯ ниёз дорад ва ҷаҳони шодмонӣ ва комронии хешро танҳо ва танҳо дар канори оғуши гарму нарми ӯ эҳсос менамояд. Пас, модар ту муқаддастар ва азизтар бароям дар ин ҳаёти шодмонӣ будӣ ва хоҳӣ монд. Ҳарчанде баҳри зебогӣ, меҳрубонӣ ва навозишҳои гармат суҳан кунем, ин ками дар кам аст. Зеро танҳо номат, яъне Модар, худ як ҷаҳони пур аз маънӣ ва асрори ноз аст. Эӣ азизи ҳар шамъи хонадон ва оромии ҳар як

қалби зебои инсонгароёнаи одамият.

Аз рӯзе, ки одаму олам ҳаётро шинохт ва эҳсоси ҳастӣ кард, аввалин оғуши гарме, ки эҳсоси меҳрубонӣ кард ва ба ӯ дил баст, ин ту будӣ Модари муштипар. Пас, ин ҳама бузургиятро ба инобат гирифта, бихитро зери кудуми муборакат танинандоз намудаанд. Эӣ олиҳаи хусн. Пас ҳар шахсе дар ҳар замоне чӣ ба василаи назм, чӣ наср, дар ҳар саҳфае як нишонае аз бузургият дарки маънӣ кардаанд.

Чунонеки донишмандон васфат намуда: **Олам барои мард як қалб аст ва қалб барои зан як олам.**

**Ҳолдеб
Зан ягона вучудест, ки ҳақиқати ишқи покро мешиносад.**

**Шиллер
Ҳақиқӣ модар нигоҳ доштан беҳтар аз ҳаҷ кардан аст.**

**Чуллабӣ
Модар худ шоҳкорию табиат аст.**

**Гартуй
Бузурғтарин нерӯ дар дунё ашки зан аст.**

**Баҳоуддини Валад
Қалби модар зеботарин ва ҷовидонтарин ҷойгоҳи фарзанд аст, ҳатто дар рӯзгоре, ки мӯйҳои фарзанд сафед шуда бошад.**

Стиф

Пас барои иқболи баланд ва сарсабзиву сарафрозият дуоғуи он ҳастем, ки доимо дар ҳар хонадон оғуши гарму нарм ва канори меҳровару рӯҳбахшат кушода баҳри азизону дӯстдоронат бошад, эӣ офтоби дурахшон ва шамъе дар торикисунҳои ҷодаи зиндагӣ.

**Модари хушназарам, ҳар назарам
ҳаҷяи туст,
Асаре дорам агар, он асарам
ҳаҷяи туст.
Дар фазои абадият паи парвози дароз,
Модари муштипарам, болу парам
ҳаҷяи туст.
Хоксорию ту он қадр маро кард баланд,
Ки ҳама қудрати кайҳонгузарам
ҳаҷяи туст.
Дар раҳи ман ҳама дам дидаи тар
доштаӣ,
Ки аз он дидаи тар шеъри тарам
ҳаҷяи туст.**

Шукрона
Носирова,
корманди
сектори
барномаҳои
таълимӣ-
телевизионии
"Маърифат"

ПАЙКИ НАВ

Наврӯзи наву соли наву бахти наву омад,

Аз қалби замин, сабзаву гул боз баромад.

Эӣ халқи ҷаҳон боз бубин бар лабичашма,

Аз синаи кӯҳ оби зулол боз биомад.

Тоҷикписарон тоҷи заррин карда басар бин,

Гулдухтари тоҷик, ба гулбасти наву омад.

Пӯшида чакан, мисли гули фасли баҳорон,

Эӣ тоҷики хушбахт, бубин соли наву омад.

Аз минбари милал бизад ҳарф ба дунё,

Сомонию Тоҷик зи сари наву баромад.

Гул-гул шукуфон шуда ҳама дашту даманҳо,

Бар синаи ушшоқ бубин сози наву омад.

Барҳез зи ҷо марди хунар бар сари корат,

Бунёд бикун боғи наву, ки вақти наву омад.

Дар ҳар дарае оби ширин боз равон аст,

Фавворазанон, сӯи замин боз даромад.

Кабкони дарӣ қаҳ-қаҳ кунон ҷилва намуда,

Эӣ ошиқи хушбахт, бубин пайки наву омад.

Н. Шукрона

Ба ифтихори 5500-солагии Саразми бостонӣ

БОЗЁФТҲОИ НОДИР ДАЛОЛАТ МЕКУНАНД, КИ ...

Бо мақсади ҷамъбасти корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ дар соли 2018 ва татбиқи лоиҳаи илмӣ "Коркарди нави маҳсулотҳои алкоғоли, ғайриалкоғоли ва консерваҳои истифодабарии растаниҳои маҳаллӣ", аз 26-уми ноябр то 30-юми ноябри соли 2018 аъзоёни кафедраи технологияи истеҳсоли маводи хӯрокаи ДТТ Хушматов А., (роҳбари гурӯҳ), Ғафоров А., Абдуллоева М., Фаризаи Лаълбек, Пирмаҳматов Н. ба шаҳри Панҷакенти вилояти Суғд ба сафари хизматӣ фиристонида шуданд.

Гурӯҳи корӣ корро аз шиносӣ бо ҶДММ "Парандис" - и шаҳри Панҷакент сар карда, оид ба ҳамкориҳои таълимӣ ва илмӣ-таҳқиқотӣ шартнома ба имзо расониданд, ки аз бандҳои зерин иборат буд:

Ташкил ва гузаронидани корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ, таҷрибаомӯзии шиносӣ, таълимӣ, истеҳсоли ва пешаздипломӣ барои донишҷӯёни зинаи бакалаврият ва магистратура дар корхона;

Бозомӯзии кормандони корхона дар самти техника ва технологияи ҳозиразамон;

Татбиқи барномаҳои инноватсионӣ дар соҳаи марбути.

Рӯзи 29-уми ноябри соли 2018 ба Саразми бостонӣ рафта, аз Муассисаи давлатии осорхонаи ҷумҳуриявии таърихӣ кишваршиносӣ ба номи А. Рӯдакӣ дидан намудем.

Бояд қайд намуд, ки ёдгории аҳди кишоварзии қадими Саразм аз тарафи доктори илми таърих, Абдуллоҷон Исҳоқӣ соли 1976 кашф шудааст. Он дар масофаи 15 км ба самти ғарб аз шаҳри Панҷакент ва 45 км ба самти шарқ аз шаҳри Самарқанд воқеъ аст. Худуди аввалияи ёдгорӣ тахминан 130 га масоҳат дошт.

Бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 21 сентябри соли 2001, таҳти рақами №39 ёдгории 5500 солаи Саразми шаҳри Панҷакент ба унвони маркази фарҳанги кишоварзӣ, хунармандӣ ва шахрсозӣ мамнӯъгоҳи таърихӣ - бостоншиносӣ эълон шуд. Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон солҳои 2003 ва 2005 аз Саразм бозид ба амал овардааст. Бо ташаббус ва ибтиқори Сарвари давлат дар тӯли солҳои 2003-2008 панҷ ҳафтиёти бостоншиносӣ Саразм сақфлӯш ва худуд

ди мамнӯъгоҳ панҷарабандӣ шуд.

31 июли соли 2010 шаҳраки Саразми бостон дар иҷлосияи 34-уми ЮНЕСКО, ки дар Бразилия баргузор шуд, ба Феҳрасти мероси фарҳангии умумибашарии ЮНЕСКО шомил гардид.

Мо дар ин ҷо бо ходими калони илмӣ Институти таърих, бостоншиносӣ ва мамнӯъшиносӣ ба номи Аҳмади Дониши Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар Панҷакент н.и.т. Абдурауф Раззоқов шинос шудем. А. Раззоқов дар гузориши муҳтасар аз таърихи пайдошавии май (шароб) дар Панҷакент гуфта гузашт ва иброз намуд, ки аз таърихи маданияти аҳди бостон бармеояд, ки тайёр намудани май (шароб) аз аҳдҳои хеле қадима, ҳанӯз аз ҳазорсолаҳои IV - III-и пеш аз милод оғоз ёфтааст. Шаҳодати ин гуфтаҳо, бозёфтҳои бостоншиносӣ, ки аз ёдгории 5500 - солаи Саразм пайдо карда шудаанд. Намунаи барҷастаи он қадаҳҳои аз мрамор сохташудаанд, ки дар Осорхонаи бостонии миллии Осорхонаи мамнӯъгоҳи ёдгории Саразм ба намоиш гузошта шудааст.

Баъдан дар ҳазорсолаҳои дуҷум қабл аз милод оини Зардуштия нушоқие бо номи "Хаома", ки аз растании Хомаи доманақӯҳҳои Зарафшон фаровонанд, тайёр менамуданд.

Усули тайёр кардани май чунин будааст: Фасли тирамоҳ хома ба шакли пурра пухта, дар хӯшаҳои хеш меваҳои қаҳварангиро омода месозад. Мардуми маҳал ин меваро ҷамъоварӣ менамуданд, дар оби ҷӯш меҷӯшониданд ва маҳлулро дар косаву зарфҳои махсус дар зери офтоб дар муддати 20-40 рӯз нигоҳ медоштанд. Баъдан онро полида сохтани он ба истеъмол ҳамчун шарбати шароби бо номи "Хаома" истифода мебуданд. Шароби "Хаома" дар ҷашнҳои Наврӯз, Сада, Меҳрон хоси дастархони ашрофону шоҳзодагонӣ ориён будааст.

Асрҳои баъдина дар аҳди антиқа ва аҳдҳои аввали асри миёнагӣ ҳангоми таҳқиқотҳои илмӣ - бостоншиносӣ аз ҳудудҳои шаҳри Панҷакент бисёр бозёфтҳои нодир пайдо карда шуданд, ки пайёма аз таърихи пайдоиш ва рушдҳои парвариши ангур, тарзу усули коркарди шароб шаҳодат медиҳанд.

Намунаи барҷастаи он коргоҳи машруботтайёркунии асрҳои VIII - и ёдгории Панҷакенти қадима мебошад.

Тавреки И. Раҳматуллоев - номзади илми таърих, ходими калони илмӣ пойгоҳи бостоншиносӣ Панҷакент- Саразм Институти таърих, бостоншиносӣ ва мамнӯъшиносӣ ба номи Аҳмади Дониш Академияи Улӯми Ҷумҳурии Тоҷикистон иброз дошт, таҳқиқотҳои коргоҳи машруботтайёркунии солҳои 1988-1989 аз тарафи

сардори экспедитсияи бостоншиносӣ Панҷакенти қадим Б.И. Маршак гузаронида шудааст.

Панҷакенти қадим дар масофаи 1,5 км ба самти ҷанубу шарқ аз Панҷакенти имрӯза, дар сатҳи сеюми баландии соҳили ҷаби дарёи Зарафшон шаҳраки давраи оғози асрҳои миёна (V- VIII милодӣ) "Бунҷқанд" ва "Панҷакент" ҷойгир аст, ки бо осори нодир маданияи худ маълуму машҳур олам гаштааст.

Ба ақидаи И. Раҳматуллоев соли 1988 дар қисми ғарбии қалъаи ҳоқими Панҷакент дар маҳаллаи Қайнарато, коргоҳи машруботтайёркунии асри VIII аз як бинои ҳаҷман 6,5 x 5 м иборат аст, ёфта шуд. Доҳили ин бино боз ба ду қисм тақсим мешавад, дар қисми ғарбии ин бино майдончаи ҳаҷман 2 м x 2 м ёфт шуд, ки рӯи фарши ин хоначаро бо хишти пухта васл намуданд ва чор қисми онро бо ҳамин хиштиҳои баланд бардоштанд, ки он барои ғунҷоиши ангур мувофиқ карда шудааст. Аз рӯи ҳисоботи пешакӣ, таҳмин кардан мумкин аст, ки ғунҷоиши ин хонача барои пой фишурдани 2 тонна ангур рост меояд.

Дар қисми шарқии ҳамин хонача дар масофаи 30 см ҷоҳи махсус ёфта шудааст, ки девори он бо дусе қабат гаҷ андова карда шудааст ва таҳмин кардан мумкин аст, ки ғунҷоиши он барои 200-300 литр оби ангур аст.

Бинои коргоҳи машруботтайёркунии Суғдиён пурра аз девори поҳсагӣ ва хишти хом бино ёфтааст. Ин якумин коргоҳи машруботтайёркунии дар Панҷакент аст, ки тарзи тайёр кардани машрубот аз оби ангур ва сиклҳои пайдарҳамаи тайёркунии он низ ба назар мерасад, чунки берун аз бинои ин коргоҳ яқинанд то боқимондаи хумҳои калон ёфта шуд, ки онҳо ба замин ғур карда шудаанд ва ҳамчун зарфҳои барои нигоҳ доштан ва тайёр кардани машрубот истифода мешуданд.

Дар таърихи ҳафтиёи бостонии Панҷакенти қадим ин аввалин коргоҳи машруботтайёркунии аст, ки бо тамоми системааш боқӣ мондааст. Онро мо метавонем аз рӯи лоиҳаи мавҷуда аз нав барқарор намоем ва ҳамчун объекти таърихӣ ниёгон пешкаши тамошобинон гардонем. Ин коргоҳ дар таърихи барқароркунии ёдгориҳои якумин объекти намунавӣ мешавад, он аз рӯи лоиҳа барқарор мешуд ва шакли коргоҳи асри VIII-ро ба худ мегирад.

А. Хушматов,
н.и.т., дотсент, мудири
кафедраи технологияи
истеҳсоли маводи хӯрокаи
ДТТ

СМИНАР-МАШВАРАТ
ҲАМОҲАНГИИ ИЛМ ВА
ИСТЕҲСОЛОТ

13-уми марти соли равон дар Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон семинар-машварат бахшида ба ифтихои фаъолияти "Маркази интиқоли технологияҳо, таҳсилот ва соҳибкорӣ"-и Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон гузаронида шуд.

Дар семинар директори офиси GIZ Сабине Олтхоф, намояндагон аз ҚВД "Хуроқворӣ", Палатаи савдо, Маркази миллии патентию иттилоотии Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин, корхонаҳои саноати истеҳсоли хӯроқа ва саноати сабук, ҳайати профессоро-ну омӯзгорони факултетҳо ширкат варзиданд.

Семинаро бо сухани ифтихоӣ муовини ректор оид ба инноватсия ва технологияҳои таълимӣ, дотсент Юсупов М.Ч. кушода, меҳмононро хайрамақдам гуфт ва зикр карданд, ки ин иқдоми ДТТ байни МТОК-и ҷумҳурӣ нахустин буда, боварӣ дорем, ки кормандони маркази мазкур вази-фаҳои дар наздашон гузошташударо босифат ба иҷро мерасонанд.

Зимни суханронӣ сардори Маркази интиқоли технологияҳо, таҳсилот ва соҳибкорӣ Баҳроми Толиб қайд намуд, ки ташкил намудани чунин марказ дар ДТТ иқдоми неқ буда, дар ҷорӣ намудани лоиҳаю коркардҳои илмӣ ва дар амал татбиқ кардани он дар корхонаҳои саноатӣ, инчунин таъмин кардани донишҷӯён бо ҷои кор, дастгирии ихтироъкорон ҷиҳати соҳиб шудан бо патенти ихтироъкор, алоқаи зич пайдо намудан байни корхонаҳои саноатӣ ва донишгоҳ нақши муҳим мебозад. Ӯ баъдан ҳозиринро бо нақшаи фаъолияти марказ ва натиҷагирӣ аз он шинос намуд.

Сардори идоракунии экспертизаи ихтирооти давлатӣ ва намунаҳои соҳаи саноат, Маркази миллии патентию иттилоотии Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумҳурии Тоҷикистон Баҳодур Назаров оид ба дастгирӣ намудани ихтироъкорон дар ҳуҷҷатгузорӣ ва соҳиб гардидан ба нахустпатент оид ба коркарди нави технологияи суханронӣ кард, ва пешниҳод намуд, ки барои пеш бурдани кори марказ мутахассисони патентшинос, ҳуқуқшиносон ва маркетингоҳо ба кор ҷалб карда шаванд.

Декани ФМТ, дотсент Ҳакимов Ғ.Қ. оид ба пояи моддию техникаи озмоишгоҳҳои таълимӣ факултет, саҳми GIZ дар мукамалшавии он, дастовардҳои илмию таҳқиқотӣ ҳайати омӯзгорони факултет ва масъалаҳои мубрами ба миёномада, и.в. мудири кафедраи ТИМХ, дотсент Хушматов А.Т. дар доираи коркардҳои илмӣ кафедраи маъ-рӯза намудаанд.

Муовини раиси Корхонаи воҳиди давлатии "Хуроқворӣ" М. Саидов зимни суханронӣ қайд кард, ки корпоратсия дар навбати худ фаъолияти марказро дастгирӣ менамояд ва барои дар амал татбиқ намудани коркарди технологияҳои нави муосир саҳми худро мегузорад.

Наима Норматова, иҷрокунандаи вазифаи директори иттифоқи рушди корхонаҳои хусусии Тоҷикистон низ иқдоми неки ДТТ-ро оид ба кушодашавии марказ дастгирӣ намуд ва қайд кард, ки корхонаҳои хурди саноатии Тоҷикистон дар навбати худ ба пешрави фаъолияти марказ саҳм ме-гузоранд.

М. Абдуллоева,
н.и.т., раиси Шӯрои таълимӣю методӣ ФМТ,
С. Зияводинов,
муовини декани ФМТ оид ба илм ва инноватсия

ҲАДАФ: ИСТИФОДАИ ДУРУСТУ МАҚСАДНОКИ
ИНТЕРНЕТ ВА ШАБАКАҲОИ ИҶТИМОӢ

Бо баробари пайдоиш ва ташаккули интернет инсоният тавонист дар самти шиноختи сайёраи Замин ва Кайҳон ба дастовардҳои назаррас ноил гардад ва имкониятҳои зиёди интернетро ҳамқадами ҳаёт ва фаъолияти худ интихоб на-мояд.

Ба ҳамагон маълум аст, ки тӯли даҳсолаи охир рушди босуръати технологияи коммуникатсионӣ на танҳо ба соҳаи иқтисодӣ, балки ба озодии баён ва сиёсат низ таъсири худро расонид. Имрӯзҳо нақши шабакаҳои иҷтимоӣ на дар ҳама давлатҳо ба таври кофӣ омӯхта шудааст. Ҳарчанд муҳаққиқон яке аз сабабҳои сар задани воқеаҳои "Баҳори араб"-ро дар истифодаи васеи шабакаҳои иҷтимоӣ, ба монанди Facebook, Twitter ва ғайра унвон намудаанд, дар минтақаи Осиёи Марказӣ, бахусус Тоҷикистон вобаста ба таъсири шабакаҳои иҷтимоӣ ба равандҳои сиёсӣ таҳқиқотҳои назаррас анҷом дода нашудааст.

Гарчанде, ки нақши муҳими интернет дар ҳаёти ҳамаҷузъи мо инсонҳо бебаҳс аст, вале ташаккул ва пайдоиши дигар унсурҳои ба он алоқаманд моро водор месозад, ки ташвиқари истифодаи дуруст ва

мақсадноки интернет бошем.

Истифодаи шабакаҳои иҷтимоӣ дар кишвари мо таърихи на чандон зиёд дошта, рӯз то рӯз доира ва теъдоди истифодабарандагонӣ он афзунтаросон ва мобили зина ба зина ташаккул ёфтанд ва бозори хизматрасониҳои интернетро ҳамчун манбаи сердаромад ҳадаф қарор доданд. Имрӯз дар Тоҷикистон ширкатҳои зиёде ба монанди "Tcell", "Мегафон", "Вавилон", "Saturn", "Телекомтехнолоджи", "Toj-net" ва ғайра дастрасӣ ба интернетро пешниҳод мекунанд.

Шабакаҳои иҷтимоии маълумӣ, ки ҷавонони мо аз ҳама бештар онҳоро истифода мебаранд, инҳоянд: "Инстаграм", "Одноклассники", "ВКонтакте" ва "Фейсбук". Дар ин шабакаҳои номбаршуда ҳазорон гурӯҳҳои алоҳида созон дода мешавад, ки аксарияти онҳо бо номҳои сохта ва иттилооти бардурӯғ, иғвогарона, сиёсӣ мақсаднок ба қайд гирифта мешаванд. Муассисони шабакаҳои иҷтимоӣ низ ба муҳтавои суҳбатҳои гурӯҳ кам аҳамият

медиханд ва қариб, ки онро тамоми назорат намекунанд, чунки ин ба манфиати тижорати онҳо нест. Гурӯҳҳои шабакаҳои иҷтимоӣ дар аввал бо мақсади мусоидат ба забонмӯзӣ, таблиғ кардани арзишҳои фарҳангиву туризм, суҳбатҳои ҳамсинфон, ҳамкасбон ва ба ин монанд самтҳо таъсис дода мешавад, аммо бо баробари зиёд гаштани иштирокчиёни аъзоёни он ҳадафҳои гурӯҳ тағйир меёбад. Аз ин имконият гурӯҳҳои манфиатҷӯ истифода на-муда, идеяҳои худро таблиғ мекунанд. Махсусан дар ин марҳила шабакаҳои иҷтимоӣ хатарофзо меша-ванд.

Агар шабакаҳои иҷтимоӣ, аз як ҷониб, ба боло рафтани маърифати сиёсӣ ва иҷтимоигардонии сиёсӣ шахс мусоидат намояд, аз тарафи дигар, аз ҳад зиёд дода шудан ва гирифтори шахс ба интернет боиси дур шудани ӯ аз муҳити иҷтимоӣ низ мегардад. Яке аз хатарҳои асосии шабакаҳои иҷтимоӣ дур намудани инсон аз асли иҷтимоиаш мебошад. Инсон ҳамчун мавҷудоти иҷтимоӣ дар доираи ҷомеа рушд

мекунад. Берун аз ҷомеа ва бидуни муносибатҳои инсонӣ ӯ аз асли худ дур мешавад.

Ҳар гуна маводу маълумоте, ки дар шабакаҳои иҷтимоӣ гузошта мешаванд, маҳз аз ҷониби иштирокчиёни он интизор карда мешаванд. Шабакаҳои иҷтимоӣ маълуман ба иштирокчиҳои худ имкон медиҳанд, дар зери маводи ҷопшуда фикри худро нависад, тугмачаи "ба ман писанд аст"-ро пахш намояд ва ин маводро аз номи худ ба дӯстонаш дар доираи гурӯҳ ва ё дигар шабакаҳои иҷтимоӣ фиристонанд.

Агар дар аввал шахс ба мазмуни муҳтавои мавод шинос шуда, нисбат ба он маъқеъгирӣ кунад, бо бештар гардидани маводҳо, бо мазмуни мавод шинос нашуда, маъқеъгирӣ мекунанд. Имрӯзҳо ҳолатҳои зиёдеро мушоҳида кардан мумкин аст, ки иштирокчиёни шабакаҳои иҷтимоӣ маводу маълумоти хусусияти экстремистидоштаро пахш мекунанд ва ё ҳамагон тугмаи маълумӣ "ба ман писанд аст"-ро пахш менамоянд, ки ин баёнгари маъқеъ-гирии онҳо аст.

Хуллас, атрофи масъалаҳои таҳдид ва хатарҳои шабакаҳои иҷтимоӣ метавон соатҳо баҳс на-муд ва мақсади мо низ инкор на-мудани аҳамияти интернет ба инсоният нест. Танҳо бо дарназардошти ба инбат гирифтани тавсияҳои зерин муносибат дар ин самт бояд кулӣ тағйир дода шавад:

- таблиғи фарҳанги истифодаи дуруст ва мақсадноки интернет ва шабакаҳои иҷтимоӣ;
- пурзӯр намудани муқарра-роти қонунгузорӣ дар ин самт;
- маҳдуд намудани имкониятҳои нобилигон барои дастрасӣ ба унсурҳои номатлуби ин-тернет;
- таб-лиғи оқибат-ҳои манфии истифодаи нодуруст ва ғайримақсад-ноки шаба-каҳои иҷтимоӣ.

Зафарҷони Исломуллоев,
донишҷӯи курси 3-юми
1-25010410А1

АЗ ТАҲҚИҚОТҲОИ НОДИРИ ОЛИМОНИ ШАРҚ КЕТГУТ

Кетгут риштаест, ки дар тиб барои дӯхтани чокҳо пас аз ҷарроҳӣ истифода мешавад. Барои часпидани захм табибон аз риштаҳои гуногун истифода менамоянд ва дар бисёр ҳолат баъди сиҳат шудани захм онҳо

оро аз бадани кас берун меоранд.

Аммо навъи дигари риштае низ мавҷуд аст, ки он дар буняи инсон худ ба худ нест мешавад. Тавре олимони исбот намуданд, онро бори аввал мутафаккири бузурги тоҷик Закариёи Розӣ кашф намудааст.

Ҷӯрӯдаи тоза ва хушқардашудаи гӯсфандро ба таври махсус тобида, ҷойи ҷарроҳӣ шударо медӯзад. Дар натиҷа, ин ришта дар организми инсон махлут мегардад. Ин таҷриба бо баъзе дигаргуниҳо дар тибби имрӯза низ истифода мешавад. Ҳоло шакли сунъии маводи органикии пешрафта таҳия шудааст, ки истифодаи он натиҷаи хубтар медиҳад. Бояд иқрор шуд, ки ба ин Закариёи Розӣ ҳанӯз дар асри Х асос гузошта буд.

ПЁТРИ 1 - МУҲАРРИР ВА МУСАҲҲЕҲ

Ҷаридаи аввалини русӣ "Ведомости" ном дошта, соли 1702 чоп шуда буд. Метавон гуфт, ки он ягон қолаб ва низом надошт, хаташ душворхон ва нофаҳмо низ буд. Муҳаррирӣ ва мусаҳҳеҳии "Ведомости" - ро шахсан Пётри 1 ба зимма дошт.

БОЗ БОРОН

Мувофиқи китоби "Рекордҳои Гиннес" дар ҷазираи Кауаи (иёло-ти Гавайи ИМА) 350 рӯз дар як сол борон меборад, тано 15 рӯз бебориш мебошад ҳалос.

27-уми ноябри соли 1970 дар Гваделупе аз ҷама борони саҳт борид. Суръати он 3,8 сантиметр дар як дақиқаро ташкил меод.

Дар шаҳри Параи Бразилия соатро бо борон муқоиса меку- нанд, чунки борон ҳар рӯз дар як вақту соат меборад.

Дар Таиланд рӯзона борон намеборад, он фақат шаб мебо- рад.

Тиру камонро фақат дар вақти борон дидан мумкин аст.

Тибқи маълумоти солноманависон соли 1209 дар фарби Ев- ропа бориши борон дуою ним моҳ; аз 20-уми май то 9-уми август давом кард.

Аз ҷама жолаи калонтарин бо вазни як килограмм соли 1986 дар шаҳри Гопалганчи Бангладеш борид, ки бар асари он 92 нафар ҳалок гардид.

Таҳияи Гулистуни Қадамсаид

57000 ДОЛЛАР ДАР ЯК НИШАСТ

Саховати ҳотамонаро баъди галаба дар мусобиқаи "Бритиш Опен" голфбоз Ник Фалдо нишон дод. Вай ҷамаи бозингарони 508

клуби голфи Шотландияро бо нӯшокии скотчи шотландӣ зиё- фат кард. Ба ин худнамоии оли- ҳимматона 57000 доллар сарф шуд.

Курбон Мадалиев, тарҷума аз русӣ

КИТОБИ "РЕКОРДҲОИ ГИННЕС"

Соҳиби ширкати "Guinness" Хий Би- вер, ки ба истеҳсоли пива машғул буд, барои шикорчиҳо зиёфат ташкил ме- намояд. Дар вақти зиёфат баҳс аз боби парандаи зудпарвоз меравад. Ҷама далели худро оварда, аз анде- шаи худ дифоъ мекунанд.

Ин вақт ба сари Бивер фикри таҳияи силсилаи "Аз ҷама, аз ҷама..." меояд. Ин воқеа соли 1954 рух дода буд. Баъди як сол, 27-уми августи соли 1955 китобе иборат аз 198 са- ҳифа чоп мешавад. Ҷамон сол ин китоб аз ҷама зиёд ба фурӯш меравад ва ба Бивер даромади калон меорад. Соли оянда китоби "Аз ҷама, аз ҷама..." бо далелҳои нав бори дигар нашр мешавад. Ҷамон тавр, он ҳар сол бо далелҳои нав пурра гардидан мегирад. Ҳоло он бо номи китоби "Ре- кордҳои Гиннес" машҳур аст.

Таҳияи Муҳаммадраҷаб Бердиёров

ДАР БОРАИ РҶЗНОМА

Барои навиштан дар рӯзнома ягон тахассус даркор нест, вале барои хондани он бояд ҷама зухурот, ҷаҳон ва одамонро ба таври мукамал донист.

Хуго Штейнхаус

Ҳеҷ гоҳ дар рӯзнома он чизе, ки одитарин шаҳрванд наме- фаҳмад, чоп накунад.

Чозеф Пулитсер

Одамоне ҳастанд, ки ҳатто ба пешгӯии пажӯҳишгоҳи обуҷа- вошиносӣ бовар надоранд, то онро дар рӯзнома нахонанд.

Карел Чапек

Ба ман бигӯй, ки кадом рӯзномаҳоро мехонӣ, кадом барно- маҳоро тамошо мекунӣ, кадом сиёсатмадорро интихоб мекунӣ ва ман ба ту мегӯям, ки кистӣ.

Сергей Лозунко

Ҷамеша ҳастанд одамоне, ки дар даст доштани рӯзнома ро дӯст медоранд. Онҳо одамонеанд, ки андеша ронданро нисбат ба хондани рақамҳои хушку холӣ заруртар мешуморанд.

Руперт Мердок

Дар бораи озодии матбуот он нафароне фарёд дар меди- ҳанд, ки мехоҳанд аз он сӯистифода кунанд.

Иохан Гёте

Рӯзнома аввалин сиёҳнависи таърих аст.

Филип Грем

Ҳалолкорӣ барои рӯзнома чун поккорӣ барои зан муҳим аст.

Чозеф Пулитсер

Гирдоваранда Лола Ризой

МАТБУОТ: ФАКТҲОИ ҚОЛИБ

Дар Рими қадим аввалин рӯзнома дар шакли лавҳаҳои гилин пайдо шуд. Он дар бораи қонунҳои нав ва тағйироти илоҳавоҳе, ки аз тарафи Сенат ба онҳо ворид карда шудаанд, маълумот меод.

Аввалин варақаҳои чопӣ дар асри IX пайдо шуданд. Хитойҳо ҷараёни шавқовар, вале мураккаби нусхабардории иттилоотро их- тироъ намуданд. Матни интихобкардари дар тахтаи андозааш дар- корӣ бурида, ба он ранги сиёҳ молида, баъд дар қоғаз нашр мекар- данд.

Таъбу нашри умумӣ аз соли 1455 ҷараён гирифт. Маҳз ҳамин сол Иохан Гуттенберг китоби "Инчил" - ро нашр намуд.

Маҷаллаи "Royal Report" гаронтарин ба ҳисоб меравад, ки муқо- ваи онро ҳарфҳои тиллоӣ оро дода, бо суфтаалмос хотамкорӣ кар- да шудааст. Бо 229000 доллар маҷалла барои хонандагони худ обунаи яқсола, инчунин, ҳуқуқи истироҳат дар истироҳатгоҳҳои ҷаҳонӣ чор маротиба дар як солро пешниҳод менамояд.

Таҳияи Гулистон Маълоназарова

ҶАРИДАЕ, КИ БАРОИ ЯК АСР ОБУНА МЕШАВАНД

Ҷаридаи ҷаҷвии Фаронса - "La Bougie du Sapeur" ("Шамъи сапёр") дар ҳар чор сол як маротиба, яъне 29 феврал нашр мешавад. То имрӯз ҳамагӣ 9 шумораи он ба дасти хонанда расидааст. Ҷавоби кроссвор- дҳои мушките, ки дар он интишор меёбад, баъди чор сол маълум ме- гардад. Аҷибтар он аст, ки ба "Шамъи сапёр" шуморо ба муддати як аср бо нархи 100 евро обуна мекунанд

МАҶАЛЛАИ "FRANCE FOOTBALL"

Маҷаллаи ҳафтавори "France Football" - и Фаронса аз соли 1946 нашр мегардад ва навидҳои футболи кулли дунёро ба таъб мерасонад. Он яке аз нашрияҳои маъруфи варзиши Аврупо буда, асосан гузоришҳои тасвирӣ ва маълумотҳои дақиқи статистику бозиҳои Ҷоми Авру- по, инчунин, дидорҳои лигаҳои аврупои- ро ба таври васеъ инъикос менамояд.

Маҷаллаи "France Football" аввал бо номи "Football" солҳои 1927- 1944 нашр мегардид ва муваққатан нашрияи нимрасмии Федератсияи футболи Фаронса ба ҳисоб мерафт. Шумораи ав- валини он 8 январи соли 1946 чоп гардид. Чопи рекорди он ба таърихи 14 июли соли 1998 рост меояд. Пас аз ду рӯзи голибияти мунтахаби Фаронса дар финали Чемпионати ҷаҳон оид ба фут- бол адади фурӯхташудаи ин маҷалла он замон 520 ҳазорро таш- кил дод.

Таҳияи Раҷабалӣ Исмаилов

РҶЗНОМА ДАР АНТАРКТИДА

Газета номи як тангаи хурди итолиявӣ мебошад, ки дар асри XVI бар ивази он варақаи хурде бо хабарҳои тозанаши харидорӣ мешуд. Ин варақаҳо аз соли 1556 дар Венетсия нашр мешуданд.

Соли 1905 рӯзномаи "Северний Край" дар Ярославск бо са- баби мақолаҳои оппозиционӣ нашр намуданаш баста шуд, вале ин рӯзнома фаъолияти хешро баъд аз иваз намудани ном мун- тазам давом меод. Аҷибаш ин аст, ки тӯли 4 сол рӯзнома номи худро 42 маротиба иваз намуд.

Бояд гуфт, ки рӯзномаҳо дар ҷама кунҷу канори олам нашр мешаванд. Ҳатто дар Антарктида рӯзномаи "Антарктик Сан", ки онро истоҳи "Мак Мердо" - и Амрико нашр мекунанд, чоп меша- вад.

Соли 1930 дар Иттиҳоди Шӯравӣ ордени Ленин таъсис ёфт, ки № 1-и онро ба рӯзномаи "Комсомольская правда" супурданд.

Таҳияи Гулисои Саъдоншо

НАШРИЯИ "ҲАРСОАТА"

Дар ИМА ҳар соате як маротиба ҷарида интишор меёбад, ки "Хабарҳои аз ҷама охири" ном дорад. Нахустин хонандагони он мусофирони фурудгоҳи "Пан - Америкэн" мебо- шанд, ки шабҳо ҳар соате як бор тавассути хатсайри Вашингтон - Нью - Йорк" парвоз мекунанд.

Таҳияи Бузургмеҳри Баҳодур

МОДАР

Соли 1942. Зимистони қаҳратун. Ҷама гурусна, хӯро- ка намерасад. Дар ҳамин вақт деҳаро бомбардон кар- данд. Хонаи ҳамсоя валангор шуда модари хонадон ба ҳалокат расид. Хушбахтона, кӯдаконаш зинда монданд, яке 10 - сола, дигаре 5- моҳа. Бибиам бар замми 3 фар- занди хурдсол он ду кӯдакро ҳам ба хона овард. Як кул- чақандро шаш тақсим мекард.

Соли 1945 вақте шавҳараш аз ҷанг баргашт, занашро нашонохт. Ӯ чунон лоғар ва гӯё пир шуда буд, ки ҷамагӣ 35 килограмм вазн дошт. Он замон модари 5 фарзанд будан осон набуд.

Таҳияи Ф. Алишер

СЕРЗАБОНТАРИН ДАВЛАТИ ДУНЁ

Қавму халқиятҳои зиёд дар ҳар гӯшаву канори дунё сукунат доранд. Қолиб аст, ки серқавму забон кадом минтақа, кадом дав- лат бошад.

Муҳаққиқон ба он назаранд, ки серзабонтарин давлати дунё Ҳиндустон ба шумор меравад. Дар ин кишвар зиёда аз 1652 лаҳҷаю забон мавҷуд аст, ки инро муҳаққиқон ба қайд гирифта- анд. Аз ин шумор 18 забон мавриди бештари истифода қарор дорад. Ҳарчанд забони расмӣ набошанд, вале воситаи гуфтугӯи муоширати мардум доништа мешаванд. Бояд қайд кард, ки тибқи Конститутсияи давлати Ҳиндустон, забонҳои давлатӣ танҳо ҳиндӣ ва англисӣ мебошад.

Куда летит ракета?		У него крутые склоны		"Опыляет" стены краской				
Сильная хищная птица		Детский сад до 3 лет					Дом Бабы Яги	... в сапогах
				... мой - враг мой				
Дедушка "из-за леса, из-за гор"							Действие в пьесе	
	Рабочий инструм. пастуха							
						Небольшой ресторанчик		Сумчатый мишка, любящий эвкалипты
	Транспорт пришельцев					Брат Чука		
				Написал книгу про Незнайку				
Царский стул, кресло	Жёлуди для кабанов					Лист с выбором блюд в столовой		
				Новогод. хвойная красавица				
							Над глазами у человека	
				Женская одежда				

ОБОДОНИЮ ХУРРАМГАРДОНӢ - МАРОМИ МОСТ!

Тибқи нақшаи гузаронидани шанбегӣ бахшида ба сазовор истиқбол гирифтани ҷашни 30-солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Нарӯзи байналмилалӣ рӯзҳои 14-ум ва 15-уми марти соли 2020 дар Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон ва минтақаҳои ба донишгоҳ вобастакардашуда шанбегӣ ва якшанбегӣ гузаронида шуд.

Дар ин маъракаи ободонӣ зиёда аз 200 нафар омӯзгорони факултетҳо ва кормандони ёрирасони донишгоҳ иштирок намуда, ҷуйбори обравро тоза карда, беҳи дарахтонро нарма карданд ва роҳраворо рӯбучин намуданд. Дар ҳамаҷонибаи донишгоҳ низ корҳои ободонӣ вусъати

тоза ёфтанд.

Инчунин, зиёда аз 100 нафар донишҷӯёну кормандони донишгоҳ дар маҳалаи 65-уми ноҳияи Фирдавсӣ дар назди биноҳои серошёнаи истиқомати кӯчаи Фирдавсӣ 27/4 корҳои зиёдаи ободонӣ хуррамгардонӣ

ро ба ҷо оварданд.

50 нафар донишҷӯёни гурӯҳи волонтерӣ "Эко+" бошад, бо роҳбарии шуъбаи ҷавонони донишгоҳ дар «Боғи Ғалаба»-и шаҳри Душанбе дар ҳашари умумишаҳрӣ фаъолона иштирок намуданд.

Х. Туроншоев
Дар суратҳо: лаҳзаҳои аз ҷараёни ҳашар.

БУЗУРГОН ДАР ВАСФИ ЗИНДАГӢ

Дар зиндагӣ ягона чизи арзанда ишқ ва кор аст. Кор низ як навъи маҳсули ишқ аст.

***

Зиндагӣ ҳамон лаҳзае сар мешавад, ки мо наздик будани анҷоми онро дарк мекунем.

***

Афсӯс! Ҳамеша маҷбур мешавӣ бо онҳое, ки саҳт дӯсташон медорӣ, дар муноқиша бошӣ, ҳам дар ишқ ва ҳам дар муносибати модар бо фарзанд.

***

Қалби инсон ба мисли сандуқ аст: лабҳояш қулфу забонаш калидаш аст. Ба инсон фақат лозим меояд, ки онро хуб ҳифз намояд.

***

Пул ҳамон қадаре лозим аст, ки худро таҳқиршуда ҳис накуни.

***

Бадбахтона, зебоӣ барои зан лозим аст. Ҳар қадар ӯ ботинан зани арзанда бошад ҳам, агар зоҳираш бо он мувофиқат накунад, мард ба арзишҳои ӯ пай нахоҳад бурд. Ин ақидаи маро дар хусуси он ки эҳсос дар ишқи мардҳо нақши муҳим дорад, тақвият мебахшад.

***

Ишқи ҳақиқӣ мегӯяд: "Маро дӯст дор, вагарна аҳволам бад мешавад". Вале эҳсоси кӯркӯрона мегӯяд: "Маро дӯст дор вагарна аҳволат бад мешавад".

***

Бахт мисли шапалак аст, аз қафои инсон намедавад, одам бояд аз паси вай бедавад.

***

Агар ба шумо матни суҳанронӣ навиштан лозим бошад, ба мардҳо муруҷиат кунед, вале агар кореро анҷом додан лозим аст, ба занҳо рӯ оред.

***

Дар нахустин фурсат мард ҳамаи масъулиятро ба дӯши зан гузошт.

ЧАКИДАҲОИ ХОМА

Намехоҳам касеро саҳт ранҷонанд,
Намехоҳам касеро саҳт тарсонанд.
Намехоҳам касе бадгӯи кас бошад,
Намехоҳам касе чун Аҳриман бошад.

Дилам шабхуни ғамҳои ту дорад,
Бигӯ шабҳои ғамҳои ту охир дар кучо бори саҳар дорад

Нози маро биноз, падар ман дигар камам,
Аз лутҳои модари ғамхори нозанин.
Берангиям паноҳи туро гуфтааст амон
Рӯи ниёзҳои маро меҳри ту қарин!
Модар кучои ту!

Навбахорон омаду бин дар замин,
Сабзаву себарғаҳо рӯидаанд.
Лаҳзаи он рӯзи рӯҳафзо расид,
Во дарего дӯстонам рафтаанд.

Рӯзи сияҳ қиматам арзон фурухт дӯст,
Оре! Дӯст хасми ман ҳичоби дӯст дошт.
Ҳарфи дурӯғ гуфт айёни баёнро
Оҳ, зулмат аст, он гаҳ нигоҳе, ки дӯст дошт.

Нози маро биноз, падар ман дигар камам,
Аз лутҳои модари ғамхори нозанин.
Берангиям паноҳи туро гуфтааст амон.
Рӯи ниёзҳои маро меҳри ту қарин!
Модар кучои ту!
Оҳ, дилшикастаам чи кунам, ки набастаам
Банди ният ба шоҳи худхоху нокаси
Жарфо ҳамебаранд маро андӯҳи бекаси
Ҳамнолаҳои дардам, андӯхам абри осӣ.
Модар надонӣ ту!

Дар сояи дарахт қарор аст бенури.
Барғҳои маст рӯшаниҳояш харидаанд.

Тағойгули Саъдулло,
корманди китобхонаи илмӣ донишгоҳ.

16-уми марти соли 2020 дар Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон бо иштироки доираи васеи донишҷӯёну омӯзгорони донишгоҳ мизи мудаваар дар мавзӯи "Саразм - аввалин мероси таърихии Тоҷикистон" ҷиҳати сазовор пешвоз гирифтани 5500-солагии Саразми бостонӣ доир гардид.

Мизи мудаваарро декани факултети менеҷмент ва маркетинги байналмилалӣ М. Имомназаров оғоз намуда, оид ба таърих, инкишофи илм, фарҳанг ва ҳунарҳо дар Саразми бостонӣ ва ба мероси фарҳангии созмони байналмилалӣ ЮНЕСКО ворид гардидани ин макони басо таърихӣ маълумоти мушаххас доданд.

Ҳамзамон, дар доираи барномаи тасдиқгардида роҳбари Шӯрои донишҷӯёни донишгоҳ Ш. Алимардонов, мудирӣ шуъбаи кор бо ҷаво-

САРАЗМ - АВВАЛИН МЕРОСИ ТАЪРИХИИ ТОҶИКИСТОН

нон ва варзиш, и.в. раиси Шӯрои донишҷӯёни факултети менеҷмент ва маркетинги байналмилалӣ Файзуллозода Х.Ф. ва раиси Шӯрои донишҷӯёни факултети иқтисодиёт ва

молия Зафарҷони И. вобаста ба мавзӯи мизи мудаваар маърузаҳои пурмазмун ироа намуданд.

А. Шарифҷон

БЕҲТАРИН ГАНЧИ МАОНӢ: МУНОСИБАТ БА ОН ЧӢ ГУНА АСТ?

Китоб дӯстест, ки аз ӯ ба касе озоре намерасад. Ба қавли шоир аз мутолиааш «Сад роҳате асту ҳаргиз озоре нест». Вале мутаассифона имрӯз бархе аз наврасону ҷавонон қадру манзалати ин ганҷинаи ноёфро надониста, авроқашро қанда ва рӯи саҳифаҳояш суҳанҳои қабех ва нолозимро менависанд ва андеша намекунанд, ки ин ҳамааш аз бемаърифат будану камтаваҷҷуҳии онҳо нисбат ба китобу мутолиаи он мебошад. Ҳарчанд техникаи имрӯза тараққӣ карда бошад ҳам, вале китоб ҳеҷ гоҳ мавқеъ ва ҷоигоҳи худро гум намекунад.

Тавреки Роҳбари давлат пайваста дар баромадҳояшон иброс мекоранд, «миллати тоҷик аз азали миллати китобдору китобдӯст мебошад». Маҳз ғамхориҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ Пешвои миллат муҳ-

тарам Эмомалӣ Раҳмон буд, ки баҳри боз ҳам ташакул ёфтани соҳаи китобдорӣ ва ҷалби наврасону ҷавонон ба китобхонӣ китобхонаи боҳашамат ва дорои утқиҳои барҳаво ва бо тамоми таҷҳизоти техникаи муосир дастрас сохта ба истифода дода шуд, то ин ки миллати тоҷик, насли ояндаи тоҷик ҳамеша рӯй орад ба мутолиаи китоб ва воқиф гардад аз имрӯзу гузаштагони хеш.

Вале мутаассифона, мебинем, ки китобҳо «заҳмгинанд», саҳифаҳо нестанд, ҷиҳати тозагии китоб хуб нест. Ин ҳама аз бемасъулиятӣ, бефарҳангӣ ва тафаккури пасти бархе аз ҷавонон шаҳодат медиҳад. Имрӯзҳо тамоми дарҳои китобхонаҳо ба рӯи хонандаи хеш боз аст ва китобдорон пайваста кӯшиш менамоянд то сари вақт дархости хонандаро иҷро намоянд ва нис-

бати соҳаи китобдорӣ ва муносибат ба китоб дарсҳои фаҳмондадиҳӣ мегузаронанд, то ин ки хонандагон дар нигоҳдошти китоб ва аз тарзи истифодаи дорусти он воқиф бошанд. Беэҳтиромӣ ва муносибати бепарвоёнаи қисме аз ҷавонон нисбат ба ин ганҷи маонӣ аз паст будани тафаккури ин ашхос ва қадри накардани заҳмати аҳли қалам, аз ҷумла шоирону нависандагон, башорат медиҳад. Эшон фикр намекунанд, ки барои як китобро навиштан чоп кардан ва дастраси хонанда гардондан заҳмати зиёд лозим аст.

Аз ин рӯ, мо ҳамагонро зарур аст, ки ба қадри ғамхориҳои Ҳукумати кишвар, алалхусус ғамхориҳои пайвастаи Пешвои муаззами миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бирасем ва ҳамеша пайравони пешвои худ бошем ва тавонем миллати хешро бо донишу маърифати воло дар арсаи ҷаҳон муаррифӣ намоем ва пайваста рӯ ба китобу китобхонаҳо орем.

Мунаввара Начмудинова,
корманди китобхонаи ДТТ

Фановар
Муассис: Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон
Рӯзнама бо се забон: тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ чоп мешавад.
САРМУҲАРРИП:
Раҷабалӣ ШАРИФОВ

МУАССИС:
Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон
Ҳайати таҳририя:
Амонзода И.Т., Тошматов М.Н., Юсупова З.Р.,
Ғаффоров А.А., Бобоев Х.Б., Юсупов М.Ч.
Нишони мо:
734061- ш. Душанбе, кӯчаи Н.Қаробоев 63/3

Рӯзнама ба хотири риояи озодии афкор маводеро низ ба таъбир мерасонад, ки хилофи назараш аст. Аз ин рӯ, масъулияти ақидаи муаллифро ба уҳда намегирад.
Рӯзнама 04 июли соли 2017 таҳти рақами 007/рз-97 дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳисоб гирифта шудааст.
Рӯзнама дар ҶДММ «Мега принт»-и шаҳри Душанбе чоп шудааст. Теъдоди нашр 1500 нусха.